

ARTICLES CENTRALS

Integrar la diàspora en la construcció de pau a través de les polítiques públiques

Fanny Tittel-Mosser

Responsable de Recerca i Gestió del Coneixement a l'International Center for Migration Policy Development (ICMPD/EUDiF)

El concepte de participació de la diàspora en la reforma política, la construcció de la pau i la reconciliació és un fenomen dinàmic de múltiples facetes que en els últims anys està rebent cada cop més atenció. Les diàspores, caracteritzades pels seus vincles transnacionals, tenen un capital polític significatiu que es pot aprofitar per aconseguir un canvi positiu tant als països d'acollida com als d'origen. En lloc de percebre les diàspores com a amenaces, és essencial reconèixer el seu potencial com a contribuents actius a les iniciatives de pau i desenvolupament a fi d'aprofitar els recursos i les perspectives úniques que tenen.

Les diàspores són els principals contribuents als seus països d'origen, no només pel que fa al suport financer, sinó també quant a compromís polític i social. La seva implicació en les activitats de desenvolupament i resposta humanitària s'ha documentat àmpliament,^[1] i s'aprecia que tenen un impacte global creixent. L'aparició del nexa humanitari-desenvolupament-pau destaca la naturalesa interconnectada de l'ajuda humanitària, els programes de desenvolupament i les iniciatives de construcció de la pau. Això emfasitza la necessitat d'utilitzar enfocaments coherents per tractar la vulnerabilitat durant les crisis i posteriorment. Tot i que el paper de la diàspora com a actor humanitari ha rebut més reconeixement en els últims anys, és necessari continuar explorant les seves aportacions a les iniciatives de construcció de la pau i reconstrucció.

La diàspora pot tenir diverses funcions tant en el context del país d'acollida com en el d'origen. Entendre l'heterogeneïtat dins les comunitats de la diàspora i entre elles, així com la dinàmica generacional de l'activisme de la diàspora, és essencial per avaluar-ne l'impacte de manera integral. A més, hi ha factors com ara l'accés als drets polítics, el nivell d'integració i el reconeixement del seu potencial que afecten la capacitat per influir en els mecanismes de creació de polítiques i en els processos de pau.

“En lloc de veure les diàspores com una amenaça, és essencial reconèixer el seu potencial en les iniciatives de pau i desenvolupament a fi d'aprofitar-ne'n els recursos i perspectives”

Per aprofitar eficaçment el potencial de les diàspores en la construcció de la pau i la reconciliació, cal establir uns marcs de treball que en facilitin la participació positiva. I per això és essencial abordar reptes com ara la inclusivitat en les comunitats de la diàspora i mantenir la neutralitat. En aquest sentit, la neutralitat fa referència a la necessitat de trobar un terreny comú i evitar conflictes interns de la comunitat de la diàspora. Consisteix a crear un espai on tothom se senti convidat a participar, independentment de les inclinacions polítiques o les opinions que tingui sobre un tema polèmic concret. Això es pot aconseguir, per exemple, evitant participar en la política del país d'origen o fomentant debats oberts sobre diversos temes i, alhora, mantenint un entorn respectuós en què les persones puguin estar en desacord sense recórrer a l'hostilitat.

Mitjançant la creació d'entorns de col·laboració i marcs polítics integrals, es poden empoderar les diàspores per promoure la participació en els processos de desenvolupament i, en última instància, aconseguir que facin aportacions a la pau i la prosperitat sostenibles a escala mundial. En aquest article analitzarem quins marcs de polítiques i iniciatives hi ha per donar suport a la participació de la diàspora i la construcció de la pau, i proposarem recomanacions per tancar les bretxes existents.

Marc polític per a la participació de la diàspora en la construcció de pau

El paper de les comunitats de la diàspora en les iniciatives de construcció de pau s'ha reconegut en diversos àmbits de la creació de polítiques, que van des d'iniciatives globals fins a locals. El món s'enfronta a reptes complexos relacionats amb els conflictes i el desenvolupament sostenible, o sigui que aprofitar el potencial de les diàspores s'ha convertit en una estratègia crucial per fomentar la pau, la resiliència i el desenvolupament inclusiu. Els marcs polítics comencen a reconèixer el potencial de les diàspores en les activitats de construcció de la pau. Aquesta secció explora els marcs polítics en evolució en l'àmbit mundial, de la Unió Europea (UE) i regional, i destaca la importància de reconèixer i implicar les comunitats de la diàspora en les iniciatives de construcció de la pau.

En l'àmbit mundial, l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible, adoptada per l'ONU el 2015, representa un pas endavant significatiu. Aquest marc posa èmfasi en un enfocament holístic per acabar amb la pobresa i fer que el món segueixi un camí sostenible vers la prosperitat, la pau i la justícia social. L'ODS 16 se centra específicament en aconseguir «pau, justícia i institucions sòlides», i reconeix el paper crucial d'aquests elements a l'hora de fomentar un futur sostenible. Malauradament, tot i que l'ODS 16 reconeix la interconnexió entre la construcció de la pau i el desenvolupament sostenible, no reconeix explícitament el potencial de la diàspora en aquestes iniciatives. Aquest reconeixement tampoc és present a la Nova Agenda per la Pau de 2023. Paral·lelament, el Pacte Mundial per a una Migració Segura, Ordenada i Regular subratlla la importància de la participació de la diàspora per aconseguir el desenvolupament sostenible i fomentar la pau.

“L'Objectiu 19 de l'Agenda 2030 subratlla el paper que poden tenir les persones migrants i la diàspora en els processos de pau i reconciliació als seus països d'origen, especialment les dones”

L'Objectiu 19 subratlla el paper que els migrants i la diàspora poden tenir en els processos de pau i reconciliació als seus països d'origen, especialment el de les dones en la construcció de la pau. Reclama polítiques que permetin que les dones migrants i de la diàspora participin plenament en la societat, fins i tot en la presa de decisions polítiques, la construcció de la pau i el diàleg comunitari als països d'origen, de trànsit i de destinació, i també reclama la creació d'espais públics segurs perquè puguin fer-ho. Aquest objectiu reconeix les àmplies xarxes socials i econòmiques de la diàspora que es poden aprofitar per donar resposta a desastres i, així, facilitar la canalització de recursos crítics en temps de crisi. A més, la seva familiaritat amb la cultura del seu país d'origen resulta inestimable per desenvolupar solucions a llarg termini que tractin les causes fonamentals dels conflictes i promoguin la recuperació sostenible.

Les diàspores també poden fomentar l'intercanvi cultural i la comprensió entre les seves comunitats al país d'acollida i al país d'origen, i ajudar les generacions joves a redescobrir la seva història des d'una perspectiva diferent de l'experiència personal dels seus pares (vegeu l'exemple de Ruanda).

En l'àmbit de la Unió Europea, el Nou Consens Europeu sobre Desenvolupament, aprovat el 2017, reflecteix els temes clau de l'Agenda 2030 i reconeix explícitament la diàspora com un dels actors principals en els processos de desenvolupament. Organitzat al voltant de les «cinc P» (persones, planeta, prosperitat, pau i col·laboració), el consens reconeix la diversitat de capital que aporta la diàspora. Aquest document subratlla la necessitat de col·laborar i establir associacions per aprofitar el potencial de la diàspora per al desenvolupament sostenible, que inclou inherentment iniciatives de construcció de la pau. En línia amb l'Agenda 2030, la UE s'ha compromès a promoure la pau, la prosperitat i la justícia social arreu del món. A més, la UE posa èmfasi en el paper de les dones i les noies com a agents clau del desenvolupament i el canvi, i destaca les aportacions que fan a la construcció de la pau, la resolució de conflictes i la resposta humanitària.

Així mateix, el Consell d'Europa (CE) subratlla la importància de la participació de la diàspora en els processos de construcció de la pau i de l'estat. Els grups de la diàspora són reconeguts com a actors transnacionals que contribueixen a construir i reforçar la pau, el desenvolupament, el comerç, els drets humans i els intercanvis culturals.

No obstant això, el potencial dels membres de la diàspora en els processos de construcció de l'estat sovint se subestima o es passa per alt, i això causa una manca de recopilació sistemàtica d'informació i avaluació de les activitats de la diàspora. La Xarxa Parlamentària del CE sobre Polítiques de la Diàspora recomana mesures destinades a reforçar el potencial de la implicació de la diàspora en els processos de construcció de l'estat. Aquestes mesures inclouen la participació activa en la vida política, cultural i social tant als països d'acollida com als d'origen. Millorant la implicació de la diàspora en la construcció de l'estat, els responsables polítics poden aprofitar la seva experiència i les seves xarxes per fomentar la pau, l'estabilitat i el desenvolupament inclusiu.

“El món s'enfronta a reptes complexos relacionats amb els conflictes i el desenvolupament sostenible; aprofitar el potencial de les diàspores és una estratègia crucial per fomentar la pau, la resiliència i el desenvolupament inclusiu”

Més enllà de l'àmbit mundial i l'uropeu, organitzacions regionals com el Sistema de la Integració Centreamericana (SICA), la Commonwealth, la Comunitat pel Desenvolupament de l'Àfrica del Sud (SADC) i l'Autoritat Intergovernamental per al Desenvolupament (IGAD) també han destacat la importància de la participació de la diàspora en la construcció de la pau i el desenvolupament. Per exemple, el SICA promou la integració regional per aconseguir la pau, la llibertat, la democràcia i el desenvolupament a l'Amèrica Central. De la mateixa manera, la Commonwealth té com a objectiu promoure el desenvolupament, la democràcia i la pau entre els seus 54 estats membres. La SADC se centra en el creixement econòmic sostenible, el bon govern i la pau i la seguretat duradores entre els seus 15 estats membres del sud d'Àfrica.

La importància de la integració i l'accés als drets polítics per als membres de la diàspora

La integració i l'accés als drets polítics són aspectes fonamentals per fomentar societats inclusives i garantir la plena participació dels membres de la diàspora als seus països de residència, però també als països d'origen. Aquesta secció aprofundeix en aquesta qüestió tot destacant els marcs polítics i les iniciatives pensades per facilitar-ne la inclusió i la participació.

El Pla d'acció de la UE sobre integració i inclusió per al 2021-2027 descriu un marc sòlid per millorar les polítiques d'integració a tots els estats membres. Aquest pla té com a objectiu contribuir a una agenda d'inclusió social més àmplia basant-se en estratègies d'educació, cultura, ocupació, no discriminació i igualtat. Mitjançant la col·laboració estreta amb els estats membres, les autoritats locals, les organitzacions de la societat civil i altres parts interessades, la UE busca reforçar les iniciatives d'integració i promoure la participació activa dels migrants i la diàspora en la societat.

La UE posa èmfasi en el paper que tenen les organitzacions de la societat civil, les institucions educatives, els empresaris i altres parts interessades en l'assoliment de polítiques integrals d'integració. Construir aliances sòlides és crucial per millorar el procés d'integració, i la UE dona suport activament a la societat civil a través de consultes i diàlegs periòdics. L'augment de les oportunitats de finançament de la UE gràcies al marc financer plurianual incentiva encara més els estats membres a involucrar diverses parts interessades (incloses les organitzacions de la diàspora) en el disseny i la implantació de programes d'integració.

L'objectiu 19 del Pacte Mundial per a la Migració, esmentat anteriorment, també subratlla la necessitat de facilitar la participació política i la implicació de la diàspora als seus països d'origen i de residència com a característica essencial per garantir que les seves veus siguin escoltades i els seus interessos representats. Això inclou la participació en processos de pau i reconciliació, la participació en eleccions i la contribució a reformes polítiques. Establir registres de vot per a ciutadans que viuen a l'estranger i oferir oportunitats de representació parlamentària són passos crítics

perquè la diàspora pugui exercir els seus drets polítics de manera efectiva i contribueixi al procés democràtic.

“La integració i l'accés als drets polítics són aspectes fonamentals per fomentar societats inclusives i garantir la plena participació dels membres de la diàspora als seus països de residència i d'origen”

Tot i que molts països permeten votar des de l'estranger i tenir doble ciutadania, els països afectats per conflictes poden ser més cautelosos a l'hora de concedir aquests drets per evitar la «interferència» de la diàspora en la política interna. Els reptes per generar confiança després de dècades de guerres civils i conflictes polítics, la burocràcia i la resistència al canvi (a causa de la inflexibilitat i/o la capacitat limitada) sovint han impedit la implementació d'iniciatives participatives. A Colòmbia, per exemple, la participació de la diàspora s'enfronta a reptes derivats de dècades de conflictes i divisions polítiques. Malgrat les iniciatives per formar associacions i participar en l'acció col·lectiva, els problemes de confiança i les dinàmiques fragmentades de la diàspora dificulten la participació efectiva. Els tràmits i els obstacles burocràtics compliquen encara més les iniciatives de la diàspora, i destaquen la necessitat de disposar de mecanismes optimitzats per facilitar la participació.

No obstant això, aquests intents existeixen i tenen diversos nivells d'assoliments. A la secció següent veurem exemples concrets d'iniciatives nacionals posades en marxa per intentar millorar la participació política de la diàspora amb l'objectiu de donar suport a la construcció de la pau.

Tendències en països en conflicte i polítiques nacionals

En la cerca del desenvolupament sostenible i la construcció de la pau, els països que s'enfronten a situacions de conflicte i postconflicte poden adoptar polítiques i marcs específics per aprofitar el potencial de les seves comunitats de la diàspora. Aquesta secció explora les tendències actuals en els països en conflicte i les seves polítiques nacionals, i destaca les iniciatives que intenten aprofitar la participació de la diàspora en el desenvolupament i la reconciliació. Els exemples proposats procedeixen del [mapatge global de l'EUDiF sobre la participació de la diàspora](#) i altres articles de recerca produïts en el marc del projecte. Els exemples següents mostren que els governs han concedit oficialment un paper de construcció de la pau a la seva diàspora incloent-la en les seves polítiques nacionals.

Tant Geòrgia com el Txad reconeixen la importància de la integració de la diàspora en el país d'acollida a les agendes nacionals de desenvolupament respectives. El Pla nacional de desenvolupament del Txad fa èmfasi en la promoció de la integració de la diàspora com a objectiu estratègic, la qual cosa reflecteix un compromís més ampli amb el govern i la construcció de la pau. De la mateixa manera, l'estratègia migratòria de Geòrgia dona prioritat a crear un entorn inclusiu per a la diàspora, aprofitar les seves aportacions per al desenvolupament socioeconòmic i, en particular, facilitar la convivència pacífica de diverses religions, i grups culturals i ètnics. Això reflecteix els reptes actuals de tots dos països, vinculats a les divisions polítiques i la inestabilitat.

“Tot i que molts països permeten votar des de l'estranger i tenir doble ciutadania, els països afectats per conflictes poden ser més cautelosos a l'hora de concedir aquests drets per evitar la «interferència» de la diàspora en la política interna”

Etiòpia i Kenya han desenvolupat marcs de polítiques integrals per implicar les seves comunitats de la diàspora en les iniciatives nacionals de desenvolupament i construcció de la pau. La Banya d'Àfrica és una de les regions més afectades per

conflictes de tot el món, i cada país d'aquesta regió ha experimentat turbulències polítiques durant dècades. La política de diàspora d'Etiòpia se centra a reforçar les relacions entre els ciutadans que viuen a l'estranger i fomentar l'activisme en favor del desenvolupament nacional. També té com a objectiu reforçar la participació en el procés de democratització i construcció de la pau per aconseguir beneficis individuals i nacionals, crear un entorn propici per al desenvolupament conjunt i defensar els drets i interessos de la diàspora a l'estranger. La política exterior de Kenya fa èmfasi en la diplomàcia de la diàspora, i reconeix les diverses habilitats i experiències dels kenyans que viuen a l'estranger com a actius valuosos per a la transformació nacional. El Tercer Pla a mitjà termini de Kenya subratlla la importància de l'aportació de la diàspora a la seguretat, la construcció de la pau i la resolució de conflictes.

Les polítiques i els marcs relacionats amb la participació de la diàspora de Ruanda s'han desenvolupat partint del seu passat conflictiu. Aspiren a mantenir la pau i la reconciliació, i també a aprofitar les diverses formes de capital de la diàspora. L'objectiu és promoure la cohesió, com es pot veure, per exemple, a l'Estratègia nacional per a la transformació 2017-2024 i a la Política de la diàspora de Ruanda (2009). El govern de Ruanda ha implicat activament la seva comunitat de la diàspora, i ha reconegut el paper que ha tingut en la reconstrucció de la nació després del conflicte. Per tal que la diàspora pugui assumir aquest paper, l'estratègia Visió 2020 de Ruanda inclou mesures com ara facilitar el dret a recuperar la ciutadania, que és clau per donar ple accés a la participació política a la diàspora. No obstant això, continuen existint certes tensions subjacents relacionades amb les divisions ètniques històriques que afecten les iniciatives de construcció de la pau.

A Somàlia és interessant observar que l'últim Pla nacional de desenvolupament (2020-2024) va passar d'atorgar un paper clar a la diàspora pel que fa a habilitar la pau i la seguretat a entendre el nexa humanitari-desenvolupament i el paper de la diàspora en temps de crisi. Aquests rols canviants segueixen l'evolució al país del procés de creació de la pau i les prioritats que hi estan relacionades.

“La diàspora pot tenir diverses funcions tant en el país d’acollida com d’origen. Entendre l’heterogeneïtat i la dinàmica generacional de l’activisme de la diàspora és essencial per avaluar-ne l’impacte de manera integral”

Per altra banda, la diàspora del Líban té un paper important en el suport al país enmig dels reptes sociopolítics. Això es pot vincular amb la política libanesa de «concordia» amb la diàspora. Tot i que encara no hi ha un suport legislatiu adequat, l’enfocament de la «concordia» es pot traduir en el suport del govern a les xarxes i organitzacions de la diàspora de totes les religions i ètnies. Entre altres coses, motiva els seus expatriats a exercir els seus drets democràtics. En conseqüència, la diàspora, especialment durant els períodes de disturbis civils, demostra un gran sentit de solidaritat i compromís per resoldre els problemes sistèmics del Líban. Mitjançant protestes pacífiques, iniciatives de recaptació de fons i campanyes d’activisme, la diàspora amplifica les veus per aconseguir el canvi i contribueix als moviments de base a favor de la reforma.

No obstant això, fins i tot quan hi ha disposicions favorables a la participació de la diàspora, continua havent-hi reptes en determinats contextos. Per exemple, al Sudan el conflicte pertorba els ambiciosos projectes de desenvolupament que busquen resoldre reptes crítics de l’assistència sanitària. Malgrat les iniciatives per col·laborar amb socis internacionals i comunitats de la diàspora, els conflictes i la inestabilitat política bloquegen iniciatives com ara la capacitació dels professionals de la salut. La naturalesa recurrent del conflicte impedeix el desenvolupament sostenible, i això destaca la necessitat de tenir estratègies de construcció de la pau a llarg termini.

La diàspora com a constructora de pau: pràctiques prometedores

En l’àmbit de la participació de la diàspora i la construcció de la pau, destaquen diverses pràctiques i iniciatives prometedores que mostren les diverses maneres en què les comunitats de la diàspora contribueixen a la resolució de conflictes, la reconciliació i el desenvolupament sostenible.

Un exemple notable és la Conferència sobre la participació de la diàspora en el desenvolupament, la reconciliació i la pau sostenible després de la guerra a Sri Lanka. Aquesta conferència, organitzada pel Centre d'Anàlisi de la Pobresa (CEPA), va aprofundir les complexitats de la participació de la diàspora a Sri Lanka després de la guerra. Va destacar la naturalesa multifacètica de les identitats de la diàspora i les seves aportacions més enllà de les narratives tradicionals, i va destacar la necessitat d'utilitzar enfocaments amb matisos per aconseguir que la diàspora participi en les iniciatives de pau i desenvolupament. També a Sri Lanka, International Alert col·labora amb la societat civil, les empreses locals, els donants i les entitats governamentals per fomentar iniciatives de construcció de la pau inclusives. Facilita el diàleg, dona suport als joves polítics per a la defensa de la pau i promou el paper positiu de la diàspora en els processos de reconciliació, tant a les comunitats a l'estranger com a Sri Lanka.

“Els marcs polítics a escala mundial, regional i nacional destaquen la importància de la participació de la diàspora i ofereixen vies de col·laboració, mobilització de recursos i construcció de capacitats”

A més, les iniciatives de base com la conferència internacional de la Global Somali Diaspora proporcionen plataformes perquè les comunitats de la diàspora es reuneixin, intercanviïn idees i contribueixin a les iniciatives de construcció de la pau. Aquesta conferència reuneix delegats somalis de tot el món, i així fomenta la col·laboració, l'intercanvi de coneixements i l'acció col·lectiva per aconseguir el creixement econòmic i la pau sostenible.

En l'àmbit de la resposta humanitària i la construcció de la pau, iniciatives com DIASPEACE demostren el potencial de les xarxes de la diàspora en situacions de crisi. Aquest projecte finançat per la UE va estudiar les activitats polítiques de les organitzacions de la diàspora somali, etiòp i eritrea a Europa, i aporta informació sobre les seves aportacions a la resolució de conflictes i les iniciatives humanitàries. Un altre

exemple és el Sudan: els membres de la diàspora que han respost han tingut un paper crucial a l'hora de donar suport mitjançant l'activisme als mitjans de comunicació, la recaptació de fons i les accions de voluntariat a distància per fer front a diversos reptes, com ara la pandèmia de COVID-19.

Finalment, volem destacar especialment el paper tan important que tenen les dones i els joves en la construcció de la pau. Projectes com Peace Therapist són un exemple de les maneres innovadores en què els membres de la diàspora juvenil aprofiten la tecnologia i l'experiència per proporcionar suport psicosocial a les poblacions vulnerables. Fundat per un equip de joves refugiats, Peace Therapist ofereix sessions de teràpia en línia en diversos idiomes per atendre els refugiats traumatitzats per la guerra i els desastres naturals. A través d'aquestes iniciatives, les comunitats de la diàspora aprofiten les seves habilitats i els seus recursos per fer front als reptes de salut mental i fomentar la resiliència entre les poblacions afectades.

De la mateixa manera, Mujer Diàspora, una organització de la diàspora fundada per dones de diversos orígens i que té l'origen en la Comissió de la Veritat, la Memòria i la Reconciliació de les Dones Colombianes a la Diàspora, ofereix un espai específic perquè les dones participin en la curació psicosocial, iniciatives de reconciliació i l'activisme. Amb centres a Londres, Barcelona i altres ciutats, l'organització tracta l'exclusió de les veus i les experiències de les dones en els processos de pau, i amb això contribueix a aconseguir una recuperació i un empoderament social més grans.

“Reconèixer el paper de les comunitats de la diàspora en la construcció de pau és essencial per aconseguir un desenvolupament sostenible i fomentar societats resilents arreu del món”

En general, aquests exemples subratllen la importància de reconèixer i aprofitar els diversos talents, les experiències i les xarxes de les comunitats de la diàspora per avançar en la construcció de la pau, la reconciliació i les iniciatives de

desenvolupament sostenible arreu del món.

Conclusions

Reconèixer el paper vital de les comunitats de la diàspora en la construcció de la pau és essencial per aconseguir un desenvolupament sostenible i fomentar societats resilents arreu del món. Els marcs polítics a escala mundial, de la UE, regional i nacional subratllen la importància de la participació de la diàspora, i ofereixen vies de col·laboració, mobilització de recursos i construcció de capacitats. Aprofitant els diversos actius i xarxes de la diàspora, els responsables polítics poden reforçar les iniciatives de construcció de la pau, avançar en el desenvolupament inclusiu i contribuir a l'assoliment dels ODS a escala global.

La integració i l'accés als drets polítics són indispensables per cultivar societats inclusives i empoderar les comunitats migrants. Les iniciatives esbossades per la UE exemplifiquen el paper crític dels marcs polítics per facilitar la integració i permetre que la diàspora participi plenament en la vida política, social i econòmica als països d'acollida i als d'origen.

Finalment, les polítiques i els marcs nacionals dels països en conflicte reconeixen cada vegada més el paper fonamental de les comunitats de la diàspora en la construcció de la pau i el desenvolupament. Malgrat l'existència de reptes com ara els problemes de confiança i els obstacles burocràtics, la participació de la diàspora continua essent fonamental per promoure la resiliència, la reconciliació i el desenvolupament sostenible en contextos afectats per conflictes.

---

[1] Aman, M. *Diaspora Organisations as Strategic Agents of Development*. African Diaspora Policy Centre (ADPC), 2104. Horst, C., Lubkemann, S. i Pailey, R. N. «The invisibility of a third humanitarian domain». A: *The New Humanitarians in International Practice* (p. 213-231). Routledge, 2015. Nagarajan, N., Smart, B. i Nwadiuko, J. «Diaspora engagement in humanitarian emergencies and beyond». *The Lancet*, 386(9998), p. 1015-1016, 2015. Plaza, S. i Ratha, D. eds. *Diaspora for development in Africa*. The World Bank, 2011.

Aquest article és una traducció de l'original, escrit en anglès.

Sobre l'autora

Fanny Tittel-Mosser

Responsable d'investigació i gestió del coneixement a l'International Center for Migration Policy Development (ICMPD/EUDiF). Com a investigadora i practicant en migració i desenvolupament se centra en àrees com la participació de la diàspora, les polítiques migratòries, la cooperació exterior de la Unió Europea, la joventut i la construcció de pau, i el diàleg intercultural. És doctora Marie Curie en Dret per la Universitat de Minho (Portugal) i ha treballat en diferents organitzacions internacionals, acadèmiques, ONG i al sector privat.

Fotografia

Autor: [Open Global Rights](#)